

**BESZÁMOLÓ A VÁLLALATOK BÜNTETŐJOGI ÉS KÖZIGAZGATÁSI JOGI
FELELŐSSÉGE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A KARTELLJOG ÉS AZ ADATVÉDELMI JOG
TERÜLETÉN DE LEGE LATA ÉS DE LEGE FERENDA CÍMŰ HUMBOLDT INTÉZETI
PARTNERSÉGI EGYÜTTMŰKÖDÉSI PROJEKT NYITÓKONFERENCIÁJÁRÓL**

REPORT ABOUT THE OPENING CONFERENCE „CRIMINAL AND ADMINISTRATIVE
RESPONSIBILITY OF COMPANIES, ESPECIALLY IN ANTITRUST AND DATA PROTECTION
LAW DE LEGE LATA AND DE LEGE FERENDA” OF THE HUMBOLDT RESEARCH GROUP
PROJECT

Jacsó Judit* – Szikszai Dóra**

2020. október 8-án került megrendezésre a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán a Heidelbergi és a Miskolci Egyetem közös szervezésében a „*Vállalatok büntetőjogi felelősségének rendszerezése*” című Humboldt Intézeti Partnerségi Projekt¹ nyitórendezvénye, amely online formában került megtartásra a COVID-19 veszélyhelyzetre tekintettel. Jelen beszámoló célja rövid áttekintést adni a konferencián elhangzott előadásokról.

Magyarország és a legtöbb Európai Unió tagállam is ismeri a jogi személyekkel szembeni büntetőjogi fellépés eszközeit.² Németországban nem a büntetőjogon belül, hanem a Szabálysértési törvény rendelkezései között található meg e felelősségi forma szabályozása. Az elmúlt időszakban Németországban politikai célkitűzésként fogalmazódott meg a jogi személyek büntetőjogi felelősségének bevezetése az osztrák *Verbandsverantwortlichkeitsgesetz* (Szervezetek büntetőjogi felelősségéről szóló törvény)³ mintája alapján. Azok a politikai, az alkotmányjogi és büntetőjogi dogmatikai aggályok, melyek a jogsértő vállalkozásoknak, mint a modern életünk meghatározó szereplőinek büntetőjogi felelősségre vonásával kapcsolatosan fogalmazódtak meg, az elmúlt években csökkenni látszanak. Ezzel egyidőben bevezetésre került az Európai Unió jogába a vállalkozások bírságolásának joga⁴ („Unternehmensgeldbussenrecht”), melyet a tagállamoknak a jogharmonizációs követelményeinek megfelelően a tagállamoknak át kell ültetniük saját jogrendszerükbe, illetve azt alkalmazniuk kell.

---

* Tanszékvezető egyetemi tanár, Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Büntetőjogi és Kriminológiai Intézeti Tanszék

** Joghallgató, Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar

¹ Az Alexander von Humboldt Alapítvány által támogatásban részesített 2020 és 2023 között megvalósuló Intézeti Partnerségi Projekt címe: „A vállalatok Büntetőjogi felelősségének rendszerezése” (2020-2023). Projektvezetők: Prof. Dr. Dr. h.c. Gerhard Dannecker (Heidelbergi Egyetem), Prof. Dr. Jacsó Judit (Miskolci Egyetem). A projektben részt vesznek: Dr. Thomas Schröder, Dr. Nadja Müller (Heidelbergi Egyetem), Prof. Dr. Farkas Ákos, Dr. habil. Barta Judit, Dr. Sántha Ferenc, Dr. Udvarhelyi Bence (Miskolci Egyetem).

² Hazai jogunkban releváns jogszabály: 2001. évi CIV. törvény a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről, amely 2004. május 1. napján lépett hatályba.

³ Ausztriában 2006. január 1. napján lépett hatályba a *Verbandsverantwortlichkeitsgesetz* (VbVG), amely megteremtette a szervezetek büntetőjogi felelősségre vonásának lehetőségét.

⁴ Lásd Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1 irányelvét (2018. december 11.) a tagállami versenyhatóságok helyzetének a hatékonyabb jogérvényesítés céljából történő megerősítéséről és a belső piac megfelelő működésének biztosítására; Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)

A konferenciát *Prof. Dr. Horváth Zita rektor* (Miskolci Egyetem), *Prof. Dr. Csák Csilla dékán* (Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar), illetve *Dr. Steffen Mehlich főosztályvezető* (Támogatási és Hálózati Osztály, Alexander von Humboldt Alapítvány) nyitotta meg. Ezután *Prof. Dr. h.c. Gerhard Dannecker projektvezető* (Heidelbergi Egyetem) vezette be a résztvevőket a konferencia alaptémájába. A Miskolci Egyetem képviselői kifejezték köszönetüket az Alexander von Humboldt Alapítványnak, amiért támogatásban részesítették a hosszútávú együttműködést a Heidelbergi Egyetem és a Miskolci Egyetem között az Intézeti Partnerségi Projekt keretében. *Dannecker Professzor úr* kihangsúlyozta, hogy „az Alexander von Humboldt Alapítvány a fiatal tehetségek támogatását tűzte ki céljául, amely egy olyan fontos feladat, amelyet nem lehet eléggé hangsúlyozni. A fiatal generáció fogja majd alakítani a holnap társadalmát, kijelölni az irányt és a jövőbe vezetni bennünket.” Az előadások német és angol nyelven hangzottak el, fordítóként, illetve tolmácsként pedig a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának Doktori Iskoláját végző PhD hallgatók működtek közre (*Dr. Tóthné Dr. Majoros Tünde, Dr. Orosz Flóra, Dr. Czibrik Eszter, Dr. Kókai Dániel*), az előkészítő munkákban pedig a Bűnügyi Tudományok Intézetének demonstrátorai és joghallgatók is szerepet vállaltak, többek között a jelen beszámoló társszerzője, Szikszai Dóra másodéves joghallgató, aki megosztja az írás végén személyes tapasztalatait az Olvasóval.

A konferencia témája tökéletesen illeszkedett az Európai Unió és tagállamaiban jelenleg folyó büntető jogtudományi vitába. A rendezvény iránti nagy érdeklődés mind az előadók, mind a résztvevők számára is jól tükröződött: több mint 100 résztvevő jelentkezett be az esemény virtuális előadótermébe.

Az első szekcióban *Prof. Dr. h.c. Gerhard Dannecker* szekcióvezetésével a vállalkozások büntetőjogi és közigazgatási jogi felelősségéről volt szó. Nyitóelőadásában *Dannecker professzor* európai és nemzetközi perspektívából is bemutatta a problémát. Hangsúlyozta, hogy a nagyvállalatok nem jogi személyként, hanem gazdasági egységként értelmezett közigazgatási jogi felelőssége („bussgeldrechtliche Verantwortung”), idegen a kontinentális európai jogi gondolkodásban, ami az Egyesült Államok jogából került átvételre. Ez a számunkra idegen jogi kultúrából származó jogintézmény jelentősen különbözik a kontinentális európai jogi gondolkodástól és ezért különös kihívást jelent annak beillesztése a jogrendszerünkbe. *Dr. Thomas Schröder* (tudományos munkatárs, Heidelbergi Egyetem) az emberi jogi jogsértések polgári jogi felelősségéről szóló új német törvénytervezettel foglalkozott. *Dr. Nadja Müller* (tudományos munkatárs, Heidelbergi Egyetem) a vállalatok közigazgatási jogi felelősségének kérdéskörét járta körbe a kartelljogban. *Maxi Schäfer* (tudományos munkatárs, Mannheimi Egyetem) a bankfelügyeleti bírságokat mutatta be előadásában, míg *Prof. Dr. Suzan Denise Hüttemann M. Res.* (egyetemi tanár, Mannheimi Egyetem) a pénzügyi szektorban vette számba a bírságolási lehetőségeket.

A *Prof. Dr. Farkas Ákos* szekcióvezetésével zajló „A vállalatok magánjogi és közjogi felelősségének egyes területei I.” c. második szekciót *Prof. Dr. Csák Csilla* (dékán, Miskolci Egyetem) „A vállalatok felelőssége a környezetvédelmi jog területén” című előadása nyitotta meg. Ezt követően *Dr. habil. Barta Judit* (tanszékvezető, Miskolci Egyetem) a magyar versenyjog alapjait és a vállalatok felelősségét foglalta össze a kartelljogban. A magyar kartellbüntetőjogot *Dr. Gula József* (Miskolci Egyetem) mutatta be. Zárásként *Prof. Dr. Jacsó Judit* (Miskolci Egyetem) a vállalatok pénzmosás miatti büntetőjogi és közigazgatási jogi felelősségét vette számba, előadásában kitért a büntetőjogi compliance fogalmára is.

„A vállalatok magánjogi és közjogi felelősségének egyes területei II.” c. harmadik szekcióban *Prof. Dr. Róth Erika* (intézetigazgató, Miskolci Egyetem) szekcióvezetésével a vállalatok felelősségének kérdését a nemzetközi büntetőjogban *Dr. Sántha Ferenc* (Miskolci Egyetem) közreműködésével ismerhettük meg, valamint a vállalatok felelősségének

problematikáját az emberi jogok megsértésében *Dr. Udvarhelyi Bence* (Miskolci Egyetem) segítségével vitattuk meg. *Dr. Jánosi Andrea* (Miskolci Egyetem) „Bűnügyi adatok kezelése az Európai Unióban- A vonatkozó uniós jogforrások, az információs rendszerek közötti interoperabilitás“ című előadása betegség miatt elmaradt, azonban tanulmánya a többi beszámolóval együtt a konferenciakötetben meg fog jelenni.

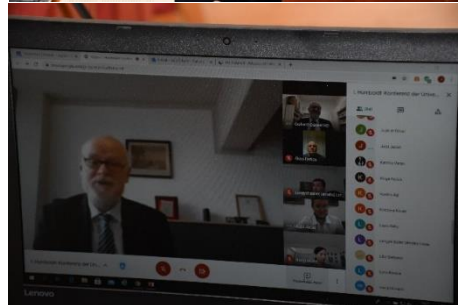
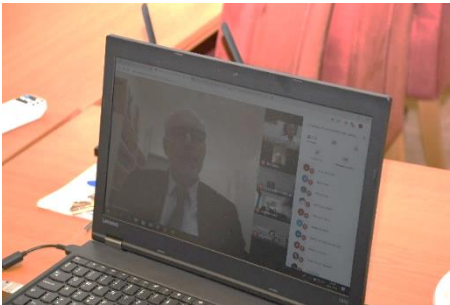
A negyedik szekcióban a fiatalok prezentációit hallhattuk a „Vállalatok szankcionálásának egyes interdiszciplináris kérdései“ témakörben *Csemáné Dr. Váradi Erika* (Miskolci Egyetem) szekcióvezetése mellett. *Dr. Certický Mária* (Miskolci Egyetem) „A vállalatok adatvédelmi felelőssége, a hatóságok gyakorlata az adatvédelmi bírság kiszabása terén“ tárgykörnek szentelte előadását. Befejezésül *Dr. Halász Csenge* (Miskolci Egyetem) a vállalatok felelősségét részletezte a magánélet védelmének megsértéséért, különös tekintettel az internetes szolgáltatókra. *Dr. Csirszki Martin* (Miskolci Egyetem) az agrár-élelmiszeripari verseny védelmét szolgáló speciális eljárásokat és szankciókat taglalta.

Végezetül Dannecker professzor úr a nemzetközi konferencia eredményeit foglalta össze és rámutatott azokra a kutatási igényekre, amelyeket a kialakuló fejlemények fényében el kell végezni és tudományos vitákon keresztül elmélyíteni, így például a vállalati bírságok általános részének kodifikációjától az eljárásjog alapvető kérdéseiig, melyek a jogi személyek és a vállalkozások vonatkozásában tisztázásra várnak.

Az érdekes előadások révén egy rendkívül aktuális téma legkülönbözőbb aspektusai kerültek megvitatásra és az ezek alapján folytatott beszélgetések során nyilvánvalóvá vált, hogy a közelgő jogszabályi változások alapvető kérdéseket fognak felvetni, amelyek megválaszolására vállalkoznak a projekt résztvevői az Alexander von Humboldt Alapítvány által finanszírozott 3 éves Intézeti Partnerségi Projekt keretein belül.

Másodéves joghallgatói szemmel is sok érdekességet tartogatott a konferencia. Mindig nagy kíváncsiság fogja el az embert, amikor egy aktuálisan zajló változásáról beszélhetünk a jogban. Azt gondolom, nem csak hogy szükséges, de feladata is a jogászoknak bevonni a fiatalokat az ilyen jellegű vitákba, problémák kifejtésébe, hiszen a napjainkban állandó változásban lévő jogszabályok, ha nem is ők formálják, de a későbbiekben helyesen kell alkalmazniuk, amihez elengedhetetlen a törvénytöveggel ismerete mellett a változás okát is behatóan megismerni. Öröm volt látni, ahogy generációk egyesülnek és ahogy a tapasztaltabb professzorok átadják a tudásukat fiatalabb kollegáiknak és ezzel a joghallgatók is betekintést nyerhettek egy izgalmas tudományos diskurzusba. Értékes élmény volt német és hazai professzorok előadásait is meghallgatni és jó érzéssel töltött el, hogy megtapasztalhattam az országok közti együttműködést. Remélhetőleg a jövőben már személyesen is megvalósulhatnak ilyen és ehhez hasonló konferenciák, amiken számos hallgató vehet majd részt, hogy bővítsék ismereteiket, nemcsak a jog állandó változásáról, de ezáltal elmélyítve idegen nyelvtudásukat is. Természetesen az online térben megtartott előadássorozat is rengeteg előkészületet igényelt, értem ezalatt a technikai feltételek biztosítását, az előadásokra való felkészülést, a fordítási feladatokat stb., de hiszem, hogy hamarosan már egy személyes találkozó programját készíthetjük elő Egyetemünk épületében.

A rendezvény ékes bizonyítéka volt annak, hogy az oktatás és a tudomány képes túllépni a feltételezett határain és összekapcsolni a különböző nemzetiségű embereket a tudományos diskurzusban. A konferencián elhangzott előadások angol és magyar nyelven kerülnek publikálásra. Ezzel a beszámolóval szeretnénk volna felkelteni az érdeklődést e téma iránt a joghallgatók körében is.

A 2020. október 8-án megtartott online nyitókonferencián a Miskolci Jogi Kar Eperjes Termében készült képek.

Unterstützt von / Supported by

Alexander von Humboldt
Stiftung / Foundation

UNIVERSITÄT
HEIDELBERG
ZUKUNFT
SEIT 1386

MISKOLCI
EGYETEM
UNIVERSITY OF MISKOLC

